Благодійна організація
«ПЛАТФОРМА СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН»

ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Методика реалізації практичного кейсу «Шкільне підприємство: від ідеї до реалізації»
(практико-методичний курс для вчителів
предмета «Підприємництво та фінансова грамотність»)

Кам’янець-Подільський
2026

Розробник:
Благодійна організація «Платформа соціальних змін»

Напрям підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі: Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800, з урахуванням Державного стандарту базової середньої освіти, професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», модельної навчальної програми «Підприємництво та фінансова грамотність. 8-9 класи» (авт. І. В. Беспалко, Л. В. Войтицька, О. В. Тригуб, В. А. Ролік), Методичних рекомендацій МОН щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників (наказ від 13.10.2025 № 1349), попереднього досвіду реалізації програми «Буткемпи із соціального підприємництва в школах» у ІІ семестрі 2025-2026 н. р. в 11 ліцеях Хмельниччини.

Термін дії програми: з 10 листопада 2026 року до 10 листопада 2027 року (1 рік).

Рецензенти:
Алла Печенюк, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності у Подільському державному університеті

Інна Чайковська, доктор економічних наук, професор кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі у Хмельницькому національному університеті.

Наталія Лабуняк, директор Слобідо-Рихтівського ліцею Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, вчитель предмета Підприємництво і фінансова грамотність.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Впровадження предмета «Підприємництво і фінансова грамотність» у базовій середній освіті актуалізує потребу в підготовці педагогів до реалізації компетентнісного, діяльнісного та практико-орієнтованого навчання підприємництву відповідно до концепції Нової української школи.

Особливої методичної підтримки потребує практична складова курсу, що передбачає створення учнями шкільного підприємства: від визначення соціальної проблеми до розроблення бізнес-моделі, реалізації проєкту та оцінювання його результатів.

Реалізація такого навчання вимагає від учителя володіння сучасними методиками проєктного навчання, фасилітації командної роботи, технологією Learning by Doing, інструментами бізнес-моделювання, формувального оцінювання та цифровими сервісами. Програма спрямована на розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників щодо організації та методичного супроводу учнівських підприємницьких проєктів.

Програму розроблено з урахуванням модельної навчальної програми «Підприємництво та фінансова грамотність. 8-9 класи» (авт. Беспалко І. В., Войтицька Л. В., Тригуб О. В., Ролік В. А.), методичних рекомендацій МОН України щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників та положень професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

Цільова група

Вчителі закладів загальної середньої освіти, які викладають або планують викладати курс «Підприємництво і фінансова грамотність» у 8-9 класах, інтегровані курси соціальної і здоров’язбережувальної освітньої галузі, а також педагоги, які впроваджують проєктне, підприємницьке та соціально орієнтоване навчання.

Обсяг програми

Обсяг навчальних занять – 27 годин (8 годин лекційних і 19 годин практичних занять).

Загальне навчальне навантаження – 1,1 кредиту ЄКТС (33 години, з яких 6 годин передбачено на самостійну позааудиторну роботу).

Програма реалізується у формі практико-орієнтованого навчання із застосуванням технології Learning by Doing та педагогічних майстерок. Основною формою роботи є навчання в малих групах – слухачі послідовно моделюють процес створення соціального шкільного підприємства у межах одного наскрізного практичного кейсу – умовного соціального шкільного підприємства.

Виконуючи практичні завдання, учасники не лише розробляють власний командний проєкт, а й опановують методику організації навчальної діяльності учнів за відповідними темами курсу.

У межах програми використовується набір карток **«Соціальне підприємництво: від ідеї до втілення»** як наскрізний фасилітаційний інструмент

для організації практико-орієнтованого навчання. Картки інтегруються у педагогічні майстерки та застосовуються під час аналізу соціальних проблем, перевірки підприємницьких гіпотез і бізнес-моделей, планування ресурсів і роботи з ризиками, підготовки комунікації та презентації учнівських проєктів. Учасники апробовують методики роботи з картками та визначають способи їх адаптації до роботи з учнями.

Під час педагогічних майстерок слухачі:

- апробовують методики організації навчальної діяльності учнів;
- практикують сучасні методи навчання (Learning by Doing, проєктне навчання, дизайн-мислення, кейс-метод, фасилітаційні техніки, командну роботу, рефлексивні практики);
- відпрацьовують алгоритми проведення окремих занять і вправ із кожної теми курсу;
- аналізують педагогічні ситуації та способи організації навчальної взаємодії;
- виконують взаємоекспертизу розроблених матеріалів і вдосконалюють їх на основі професійного зворотного зв'язку.

Після завершення курсу учасники зберігають доступ до навчальних і методичних матеріалів та продовжують професійну взаємодію в межах Teachers Community – спільноти для обміну досвідом, обговорення практичних кейсів, поширення методичних напрацювань і подальшої методичної підтримки.

Форма підвищення кваліфікації

Очна.

Мета підвищення кваліфікації

Розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників щодо організації та методичного супроводу практико-орієнтованого навчання учнів у процесі реалізації практичної складової предмета «Підприємництво та фінансова грамотність», зокрема створення та реалізації учнівського шкільного підприємства.

Завдання підвищення кваліфікації

- поглибити розуміння змісту практичної складової предмета «Підприємництво та фінансова грамотність» та особливостей її реалізації в освітньому процесі;
- забезпечити готовність педагогічних працівників до проєктування та організації практико-орієнтованого навчання учнів із використанням технології Learning by Doing;
- розвинути вміння застосовувати інструменти соціального підприємництва, бізнес-моделювання, маркетингового дослідження, фінансового планування та проєктного менеджменту для супроводу учнівських команд;
- удосконалити вміння організовувати партнерство з батьками, громадою, бізнесом і зовнішніми експертами з дотриманням безпеки, етики та академічної доброчесності.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться

- А2. Предметно-методична компетентність
- Б3. Компетентність педагогічного партнерства
- Г1. Прогностична компетентність
- Г2. Організаційна компетентність
- Г3. Оцінювально-аналітична компетентність
- Д1. Здатність до навчання впродовж життя

Очікувані результати навчання:

За результатами проходження курсу слухач:

- поглиблює вміння проєктувати навчальну діяльність учнів під час реалізації практичної складової предмета «Підприємництво та фінансова грамотність» з урахуванням вікових особливостей здобувачів освіти;
- удосконалює навички добору та застосування методик командної роботи, фасилітації, кейс-методу, технології Learning by Doing, дизайн-мислення та рефлексивних практик для організації практико-орієнтованого навчання;
- розвиває вміння організовувати та супроводжувати виконання учнями практичних завдань на всіх етапах створення соціального шкільного підприємства – від виявлення соціальної проблеми до презентації результатів діяльності;
- розширює практику використання цифрових інструментів для планування, комунікації, проведення досліджень, візуалізації даних та методичного супроводу учнівської проєктної діяльності;
- удосконалює вміння застосовувати критерії та інструменти формувального й підсумкового оцінювання, а також організовувати самооцінювання та взаємооцінювання учнів під час виконання командного проєкту;
- поглиблює навички методичного супроводу учнівської проєктної діяльності, фасилітації командної взаємодії та надання конструктивного зворотного зв’язку на різних етапах реалізації соціального шкільного підприємства;
- удосконалює вміння організовувати взаємодію учнів із батьками, представниками громади, бізнесу та іншими партнерами під час реалізації шкільного підприємства з дотриманням принципів безпеки, етики та академічної доброчесності;
- поглиблює розуміння підходів соціального підприємництва та можливостей їх застосування для формування в учнів підприємницької компетентності, соціальної відповідальності та громадянської активності.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється відповідно до компетентнісного підходу та спрямоване на визначення рівня досягнення слухачами результатів навчання, передбачених програмою.

Формувальне оцінювання здійснюється протягом усього періоду навчання під час педагогічних майстерок і передбачає виконання практичних та методичних завдань, аналіз педагогічних ситуацій, участь у професійних обговореннях, самооцінювання та рефлексію.

Підсумкове оцінювання проводиться після завершення навчання у формі індивідуального тестування, яке охоплює зміст усіх модулів програми та спрямоване на перевірку засвоєння навчального матеріалу і розуміння методичних підходів до організації учнівської підприємницької діяльності.

Критерії успішного завершення програми:

- виконання практичних завдань, передбачених програмою;
- проходження підсумкового тестування з результатом не менше 60 % правильних відповідей.

Рівні досягнення результатів навчання:

90–100 % – високий рівень – високий рівень засвоєння навчального матеріалу;

75–89 % – достатній рівень – достатній рівень засвоєння навчального матеріалу;

60–74 % – базовий рівень засвоєння навчального матеріалу, достатній для зарахування підсумкового тестування;

менше 60 % – підсумкове тестування не зараховано.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами успішного виконання програми слухачеві видається сертифікат про підвищення кваліфікації із зазначенням обсягу загального навчального навантаження – 1,1 кредиту ЄКТС (33 години, з яких 27 годин навчальних занять і 6 годин самостійної роботи)

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Модуль/тема	Кількість годин			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
Модуль 1. Соціальне шкільне підприємництво та організація учнівської проєктної діяльності					
1.1.	Вступ. Соціальне шкільне підприємництво як складова предмета «Підприємництво і фінансова грамотність». Особливості реалізації практичного кейсу	2		1	3
1.2.	Методика організації діяльності учнівських команд		1		1
1.3.	Пошук соціальної проблеми та генерація підприємницьких ідей	1	2		3
Разом за модулем					**7**
Модуль 2: Методика проєктування бізнес-моделі соціального шкільного підприємства. Соціальний вплив.					
2.1.	Методика дослідження потреб цільової аудиторії та перевірки підприємницьких гіпотез	1	1	1	3
2.2.	Формування смислової платформи соціального підприємства		1		1
2.3.	Побудова бізнес-моделі соціального шкільного підприємства		3		3
2.4.	Соціальний вплив соціального шкільного підприємства: визначення та вимірювання	1	1		2
Разом за модулем					**9**
Модуль 3. Фінансове планування та проєктний менеджмент у соціальному шкільному підприємництві					
3.1.	Фінансове планування соціального шкільного підприємства: методика роботи з учнями		2		2
3.2.	Джерела фінансування та залучення ресурсів	1	1	1	3
3.3.	Проєктний менеджмент у роботі учнівських команд		2	1	3
Разом за модулем					**8**

Модуль 4. Методика формування маркетингової стратегії. Презентація проєкту.					
4.1.	Методика формування маркетингової стратегії. Брендинг.		2		2
4.2.	Створення, тестування та запуск продукту	1		1	2
4.3.	Підготовка презентації учнівського проєкту		2	1	3
4.4.	Методика підсумкового оцінювання та аналізу результатів	1	1		2
Разом за модулем					**9**
Разом		**8**	**19**	**6**	**33**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНЕ ШКІЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ОРГАНІЗАЦІЯ УЧНІВСЬКОЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета модуля: Поглибити розуміння педагогічними працівниками концепції соціального шкільного підприємництва та опанувати методичні підходи до організації командної роботи, фасилітації пошуку соціальної проблеми й генерації підприємницьких ідей.

Тема 1. Вступ. Соціальне шкільне підприємництво як складова предмета «Підприємництво і фінансова грамотність». Особливості реалізації практичного кейсу

- концепція соціального підприємництва, відмінності між підприємництвом, соціальним підприємництвом і благодійністю;
- місце соціального шкільного підприємництва у модельній навчальній програмі;
- методологічні засади соціального підприємництва;
- особливості організації навчання за моделлю Learning by Doing;
- організація рефлексії після виконання практичних завдань.

Тема 2. Методика організації діяльності учнівських команд

- організація діяльності учнівських команд: моделювання командоутворення, розподіл ролей, правила взаємодії;
- особливості ролі педагога у навчанні через проєктну діяльність;
- супровід учнів під час прийняття рішень.

Тема 3: Пошук соціальної проблеми та генерація підприємницьких ідей

- методики фасилітації визначення соціальної проблеми;
- використання інструментів аналізу соціальної проблеми (дерево проблем, карта проблем);
- методики генерації підприємницьких ідей і переходу від проблеми до рішення: брейнштормінг, дизайн-мислення;
- фасилітація групових обговорень;
- методика проведення Customer Development для шкільного контексту.

Педагогічна майстерка: Учасники моделюють організацію діяльності учнівських команд, апробують методики визначення соціальної проблеми та генерації підприємницьких ідей, здійснюють фасилітацію групового обговорення, проводять взаємооцінювання запропонованих ідей за визначеними критеріями та рефлексію щодо використання цих методик у власній педагогічній практиці.

Самостійна робота

Опрацювання додаткових інформаційних та навчально-методичних матеріалів щодо концепції соціального підприємництва та успішних практик діяльності соціальних шкільних підприємств в Україні й за кордоном.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОЄКТУВАННЯ БІЗНЕС-МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ШКІЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА. СОЦІАЛЬНИЙ ВПЛИВ.

Мета модуля: Сформувати готовність педагогів організовувати навчальну діяльність учнів на етапі переходу від визначеної соціальної проблеми до розроблення рішення, ціннісної пропозиції, бізнес-моделі та моделі соціального впливу соціального шкільного підприємства.

Тема 1. Методика дослідження потреб цільової аудиторії та перевірки підприємницьких гіпотез

- проведення маркетингового дослідження: визначення цільової аудиторії та аналіз конкурентного середовища;
- аналіз отриманих результатів для вдосконалення підприємницької ідеї.

Тема 2. Формування смислової платформи соціального підприємства

- методика організації роботи учнів із визначення місії, візії та цінностей соціального шкільного підприємства;
- використання фасилітаційних методів для формування спільного бачення розвитку учнівського проєкту.

Тема 3. Побудова бізнес-моделі соціального шкільного підприємства

- взаємозв’язок результатів Customer Development, ціннісної пропозиції та Business Model Canvas;
- фасилітація роботи учнівських команд під час побудови бізнес-моделі;
- аналіз типових помилок учнів та методика доопрацювання бізнес-моделі на основі отриманого зворотного зв’язку.

Тема 4. Соціальний вплив соціального шкільного підприємства: визначення та вимірювання

- поняття соціального впливу та його значення для соціального шкільного підприємства;
- методика використання Social Impact Canvas для визначення соціального впливу;
- методи збору та аналізу даних для вимірювання соціального впливу.

Педагогічна майстерка: Учасники моделюють проведення Customer Discovery, аналізують результати дослідження потреб цільової аудиторії, організовують роботу над формуванням місії, візії та цінностей соціального шкільного підприємства, апробують методику побудови Business Model Canvas і Social Impact Canvas, здійснюють взаємооцінювання розроблених моделей та аналізують способи надання конструктивного зворотного зв’язку учнівським командам.

Самостійна робота

Опрацювання додаткових інформаційних та навчально-методичних матеріалів щодо використання Business Model Canvas і Social Impact Canvas. Аналіз прикладів бізнес-моделей соціальних підприємств та підготовка до організації роботи учнів над побудовою бізнес-моделі й визначенням соціального впливу. Проведення короткого Customer Discovery з представниками цільової аудиторії та фіксація 3–5 ключових інсайтів щодо потреб, проблем і очікувань потенційних користувачів.

МОДУЛЬ 3. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОЄКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СОЦІАЛЬНОМУ ШКІЛЬНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Мета модуля: Сформувати готовність педагогів організовувати навчальну діяльність учнів на етапі фінансового планування, залучення ресурсів та управління реалізацією соціального шкільного підприємства.

Тема 1. Фінансове планування соціального шкільного підприємства: методика роботи з учнями

- організація навчальної діяльності учнів під час фінансового планування;
- методика навчання учнів складанню бюджету соціального шкільного підприємства;
- формування в учнів умінь визначати собівартість продукції (послуг), ціну та фінансовий результат;
- використання точки беззбитковості для оцінювання життєздатності бізнес-моделі;
- формування інвестиційного бюджету шкільного підприємства;
- аналіз фінансових показників і вдосконалення учнівського проєкту.

Тема 2. Джерела фінансування та залучення ресурсів

- власні та зовнішні джерела фінансування;
- партнерство з громадою, бізнесом і місцевою владою;
- залучення ресурсів для розвитку учнівських проєктів.

Тема 3. Проєктний менеджмент у роботі учнівських команд

- методика організації роботи учнівських команд на різних етапах реалізації проєкту;
- використання інструментів управління проєктами (діаграма Ганта, SWOT, Trello тощо);
- використання цифрових сервісів для планування, комунікації та управління учнівськими проєктами.

Педагогічна майстерка: Учасники моделюють організацію навчальної діяльності учнів під час фінансового планування соціального шкільного підприємства, розробляють фінансовий план, визначають можливі джерела фінансування та партнерів, апробують інструменти проєктного менеджменту для планування діяльності учнівських команд, здійснюють взаємооцінювання розроблених матеріалів і рефлексію щодо їх використання в освітньому процесі.

Самостійна робота

Опрацювання додаткових інформаційних та навчально-методичних матеріалів щодо фінансового планування, джерел фінансування та партнерської взаємодії. Ознайомлення з цифровими сервісами для планування, комунікації та управління учнівськими проєктами і визначення можливостей їх використання в освітньому процесі.

МОДУЛЬ 4. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРОЄКТУ.

Мета модуля: Розширення професійних компетентностей педагогів щодо методики організації діяльності соціального шкільного підприємства, брендингу, маркетингу, презентації учнівських проєктів та оцінювання сформованості підприємницьких компетентностей учнів.

Тема 1. Методика формування маркетингової стратегії. Брендинг.

- позиціонування соціального шкільного підприємства;
- розроблення бренду соціального шкільного підприємства (назва, логотип, фірмовий стиль);
- вибір каналів комунікації та просування учнівського проєкту;
- використання цифрових інструментів для створення маркетингових матеріалів.

Тема 2. Створення, тестування та запуск продукту

- методика створення та тестування MVP;
- організація виробництва товарів або надання послуг у шкільному середовищі;
- взаємодія з партнерами, батьками, місцевою громадою та бізнесом;
- типові ризики шкільного соціального підприємства.

Тема 3. Підготовка презентації учнівського проєкту

- структура пітч-презентації;
- підготовка учнів до публічного виступу;
- візуалізація бізнес-ідеї.

Тема 4. Методика підсумкового оцінювання та аналізу результатів реалізації проєкту

- оцінювання сформованості підприємницьких компетентностей;
- самооцінювання та взаємооцінювання роботи команди;
- аналіз результатів реалізації проєкту;
- планування масштабування проєкту.

Педагогічна майстерка: Учасники моделюють організацію роботи учнів над формуванням бренду та маркетингової стратегії соціального шкільного підприємства, готують і презентують пітч-проєкт, апробують методику проведення підсумкового оцінювання учнівського проєкту, здійснюють взаємооцінювання презентацій та рефлексію щодо ефективності використаних педагогічних методик. Учасники укладають короткий чекліст готовності

шкільного підприємства до запуску, який охоплює необхідні погодження, розподіл відповідальності, безпеку та умови реалізації товарів або послуг.

Самостійна робота

Опрацювання додаткових інформаційних та навчально-методичних матеріалів щодо брендингу, маркетингових комунікацій та презентації учнівських проєктів; підготовка опису MVP / прототипу командного проєкту та можливих способів його перевірки з цільовою аудиторією. Ознайомлення з цифровими інструментами для створення маркетингових матеріалів, презентацій та організації підсумкового оцінювання результатів проєктної діяльності.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF (дата звернення: 27.10.2026).
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80 (дата звернення: 27.10.2026).
3. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників : наказ Міністерства освіти і науки України від 13 жовтня 2025 р. № 1349. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-shchodo-rozroblennia-typovykh-prohram-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv (дата звернення: 27.10.2026).
4. Підприємництво та фінансова грамотність. 8–9 класи: модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / авт. І. В. Беспалко, Л. В. Войтицька, О. В. Тригуб, В. А. Ролік. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2023. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Sotsial.ta.zdorovyazberezh.osv.haluz.2023/30.11.2023/Pidpryyemn.finans.hram.8-9.kl.Bespalko.ta.in.30.11.2023-2.pdf (дата звернення: 27.10.2026).
5. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity (дата звернення: 27.10.2026).
6. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF (дата звернення: 27.10.2026).

Основна література

1. Дятленко С., Конопкін В., Корнецький А., Кучерук О., Савицький І. Соціальне шкільне підприємництво: твій перший стартап : посібник для учнів 8 (9, 10, 11) класів, батьків та освітян. Київ : ТОВ «ВІ ЕН ЕЙ ПРЕС», 2020. 184 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-facultativ/2020/

11/12/Sotsialne_pidpryemnytstvo_tviy_pershiy_startup.pdf (дата звернення: 27.10.2026).
2. Підприємництво для школярів // Дія. Цифрова освіта. URL: https://osvita.diia.gov.ua/courses/entrepreneurship-for-schoolchildren (дата звернення: 27.10.2026).
3. Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посібник. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с. URL: https://krliman.gov.ua/upload/editor/soc_biznes.pdf (дата звернення: 27.10.2026).
4. Сидоренко В. К., Гушулей Й. М., Торубара О. М., Ковбаса Ю. М. Методика викладання основ підприємництва : конспекти лекцій з практикумом : підручник / за заг. ред. В. К. Сидоренка. Чернігів : ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2017. 216 с. URL: https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5545 (дата звернення: 27.10.2026).
5. Смаль В., Кокоть В. Що слід знати про соціальне підприємництво : посібник. Київ : Федерація канадських муніципалітетів ; Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС), 2017. 58 с. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/social_entrepreneurship_-guide-web-1.pdf (дата звернення: 27.10.2026).
6. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу / за наук. ред. А. О. Корнецького. Київ : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с. URL: https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f709abdc-971c-42b1-9f14-4df944c16378/content (дата звернення: 27.10.2026).
7. Соціальне підприємництво: твій перший бізнес : посібник для тренерів / автор-уклад. О. Кучерук ; авт. А. Гладка, В. Конопкін, А. Корнецький ; ред. М. Язвінська. Київ : ТОВ «ВІ ЕН ЕЙ ПРЕС», 2020. 33 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1gzPUF1UofqlWWuXEVL_6B09e4OQp9B_X/view (дата звернення: 27.10.2026).
8. Соціальне шкільне підприємництво – шлях до самореалізації учнівства : практичний посібник для освітян та учнівства 8–11 класів / А. Чуба, Р. Міневич. Львів : ТзОВ «Друкарня «Папуга», 2025. 152 с. URL: https://home.ednannia.ua/analytics/data-catalog/485 (дата звернення: 27.10.2026).
9. Спреклі Ф. Посібник з планування соціального підприємства / пер. з англ. Київ : Британська Рада, 2011. 68 с. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/posibnik_z_planuvannya_socialnogo_pidpriiemstva.pdf (дата звернення: 27.10.2026).
10. Bacigalupo M., Kampylis P., Punie Y., Van den Brande G. EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2016. DOI: https://doi.org/10.2791/593884.
11. OECD. Indicators of teenage career readiness: Guidance for policy makers. OECD Education Policy Perspectives. 2021. No. 43. Paris : OECD Publishing. DOI: https://doi.org/10.1787/6a80e0cc-en.
12. UNESCO. Education for sustainable development: A roadmap. Paris : UNESCO, 2020. URL:

https://www.unesco.org/en/articles/education-sustainable-development-roadmap (дата звернення: 27.10.2026).

Додаткова література

1. Бочарнікова А. В. Про соціальне підприємництво – просто! : посібник підприємця. Київ: СТ-Друк, 2020. 68 с. ISBN 978-966-2717-43-3. URL: https://socialbusiness.in.ua/knowledge_base/posibnyk-sotsialnoho-pidpryiemtsia-simplese-pro-sotsialne-pidpryiemnytstvo-prosto/ (дата звернення: 27.10.2026).
2. Каталог соціальних підприємств України – 2024. Київ, 2024. URL: https://gurt.org.ua/news/informator/103217/ (дата звернення: 27.10.2026).
3. Розвиток соціального підприємництва в Україні. Біла книга / за заг. ред. В. Кокотя. Київ, 2020. 98 с.
   URL:
   https://drive.google.com/file/d/1Th4nskvSkcLEpZmKg0b6BztOZCLBl_5S/view
   (дата звернення: 27.10.2026).
4. Соціальне підприємництво в Україні. Зелена книга / за заг. ред. В. Кокотя. Київ, 2020. 89 с.
   URL:
   https://socialbusiness.in.ua/knowledge_base/zelena-knyha-sotsial-noho-pidpryiemnytstva-v-ukraini/ (дата звернення: 27.10.2026).
5. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? : навчальний посібник / авт. кол. Київ, 2019. 272 с.
   URL:
   https://events.bank.gov.ua/gmw2021/src/files/Financial_Literacy_Textbook_Aug2019.pdf (дата звернення: 27.10.2026).
6. Шаблони документів, необхідних для створення та роботи соціального шкільного підприємства // Бібліотека Фонду Східна Європа.
   URL: https://oldsite.eef.org.ua/biblioteka/ (дата звернення: 27.10.2026).